

Kontrollkäik MTÜ Maria ja lapsed asenduskodusse Tudulinna

(1) Õiguskantsleri nõunikud kontrollisid 06.11.2012 sellest ette teatades MTÜ Maria ja lapsed asenduskodu eesmärgiga kontrollida põhiõiguste ja -vabaduste tagamist asutuses.

MTÜ-le Maria ja lapsed on Ida-Viru Maavalitsus 23.11.2011 välja andnud tegevusloa asenduskoduteenuse osutamiseks maksimaalselt 22-le lapsele.

(2) Õiguskantsleri nõunikud kontrollisid, kas asenduskodus on tagatud laste põhiõigused ja -vabadused.

Muuhulgas kontrollisid õiguskantsleri nõunikud, kas lastele on loodud nende arengut igakülgset toetavad ja soodustavad tingimused, lapse ja vanema suhtlusõigus, ning kas laste elukohajärgne kohalik omavalitsus täidab korrektselt omavalitsusele õigusaktidega pandud ülesandeid, sealhulgas laste eestkostja ülesandeid.

(3) Õiguskantsleri nõunikud tutvusid kontrollkäigu raames laste elamistingimustega ning vestlesid asenduskodu juhatajaga. Samuti vestlesid õiguskantsleri nõunikud usalduslikult 21-st asenduskodus elavast lapsest viiega ja kahe asenduskodu kasvatajaga ning tutvusid valikuliselt asenduskodus viibinud laste toimikutega.

(4) Kokkuvõttes keskendutakse probleemidele, mis asenduskodus tõusetusid. Sellele vaatamata on asenduskodu tegevuses aspekte, mis väärivad esiletõstmist. Näiteks väärivad tunnistust, et asenduskodus peetakse iga lapse kohta eraldi päevikut, mis võimaldab iga lapse individuaalset arengut iganädalaselt jälgida.

Järgnevalt on välja toodud kontrollkäigul tuvastatud puudused.

(4.1) Puudega lapse õigus rehabilitatsioonile

Kontrollkäigul selgus, et kuuest puudega lapsest kolmele ei osutatud kontrollkäigu toimumise ajal rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud rehabilitatsiooniteenuseid. Juhataja sõnul olid lapsed rehabilitatsiooniteenusele registreeritud. Teenuse osutamist ei toimunud, kuna nendel rehabilitatsiooniteenuse osutajatel, kelle poole asenduskodu oli pöördunud, oli Sotsiaalkindlustusametiga teenuse osutamiseks sõlmitud lepingu maht jooksvaks aastaks täitunud. Üks laps, kes vajab rehabilitatsiooni raames füsioteraapiat ja logopeedi abi, oli kontrollkäigu ajal kaheaastane. Ta oli registreeritud rehabilitatsiooniteenusele 2012. aasta mai lõpus, kuid asenduskodu juhataja sõnul tekib teenuse saamise võimalus 2013. aasta algul.

ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni (PIÕK) preambuli punktist (r) ja art 7 lõikest 1 tulenevalt tuleb puuetega lastele tagada kõigi inimõiguste ja põhivabaduste täielik teostamine teiste lastega võrdsel alusel. Selleks on ÜRO lapse õiguste konventsiooni (LÕK) art 23 punktide 1 ja 2 alusel puudega lapsel õigus erihoolitsusele, mis võimaldaks tal elada täisväärtuslikku ja rahuldavat elu. Sama artikli järgnevas punktis 3 on märgitud, et puudega lapsele abi andes tuleb kindlustada talle tõhus juurdepääs mh rehabilitatsiooniteenustele. PIÕK art 26 lg 1 p (a) rõhutab omakorda, et rehabilitatsioon peab algama võimalikult varases etapis. Konventsioonist lähtudes on ka EV lastekaitse seaduse § 53 lõikes 1 sätestatud puudega lapse õigus erilisele hoolitsusele. Puudega lapsele peab olema kättesaadav tema spetsiifilistest vajadustest lähtuv igakülgne abi. Puudega lapsele peab olema kättesaadav tema spetsiifilistest vajadustest lähtuv igakülgne abi. Sellest abist osa moodustab rehabilitatsioon,

mille eesmärk on soodustada puudega lapse iseseisvat toimetulekut ja sotsiaalset integratsiooni.

Vastavalt sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 11² lg 1 punktile 1 on puudega lapsel, kellel on tuvastatud puude raskusaste vastavalt puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadusele, õigus riigi osutatavatele rehabilitatsiooniteenusele. Vabariigi Valitsuse 20.12.2007 määruse nr 256 „Rehabilitatsiooniteenuse raames osutatavate teenuste loetelu, teenuste hindade ja teenuse maksimaalse maksumuse kehtestamine“ § 2 lõike 4 alusel on puudega lapsel õigus saada rehabilitatsiooniplaanis märgitud teenuseid maksimaalse maksumusega 1 295 eurot kalendriaastas vastavalt määruse lisas 2 sätestatule.

Eespool toodust selgub, et määrusega on kehtestatud riigi rahastatavate rehabilitatsiooniteenuste maksimaalne kogumaksumus isiku kohta aastas. Kuna muid piiranguid riigi tasutava rehabilitatsiooniteenuse saamisele seaduses seatud pole, järeldub sellest, et puudega isikul on sõltuvalt tema rehabilitatsioonivajadusest õigus aasta vältel riigi kulul rehabilitatsiooniteenust saada määruses nimetatud maksimaalses mahus. Ülejäänud osas, nt kui isik vajab rehabilitatsiooniteenust rohkem, kui riik selle eest maksab, tuleb teenuse kasutamise eest tasuda järelikult isikul endal.¹ Kui isikul endal raha ei ole, siis tuleb kohalikul omavalitsusel SHS § 8 punktist 2 ja § 9 lõikest 1 tulenevalt isikut toetada. Vastasel juhul kaotab rehabilitatsioonisüsteem oma mõtte ning eesmärk soodustada puudega isiku iseseisvat toimetulekut ja sotsiaalset integratsiooni ei ole saavutatav.

Vastavalt SHS § 11⁶ lg 1 esimesele lausele esitab isik rehabilitatsiooniteenuse saamiseks taotluse Sotsiaalkindlustusametile. Seega näeb seadus ette, et teenust taotletakse isiklikult. Piiratud teovõimega alaealise esindusõigus teenuse taotlemisel on tsiviilseadustiku üldosa seadusest ja perekonnaseadusest tulenevalt lapse seaduslikul esindajal. Asenduskodus elava lapse seaduslikuks esindajaks on üldjuhul eestkostjana lapse elukohajärgne valla- või linnavalitsus.

Taotluse põhjal ja rehabilitatsiooniteenusele õigustatuse korral väljastab Sotsiaalkindlustusamet SHS § 11⁶ lg 5 järgi isikule suunamiskirja teenuse saamiseks. Suunamiskirjale on lisatud nimekiri rehabilitatsiooniteenuse osutajatest, kelle hulgast teenuse saaja valib sobivaima.²

Tulenevalt SHS § 11⁶ lõikest 6 peab isik või tema seaduslik esindaja 21 kalendripäeva jooksul suunamiskirja saamisest pöörduma rehabilitatsiooniteenuse osutaja poole teenuse saamiseks.

Seega on lapse eestkoste ülesandeid täitva valla- või linnavalitsuse ülesanne taotleda puudega lapsele riigi osutatavat rehabilitatsiooniteenust ja pöörduda teenuse saamiseks teenuse osutaja poole. Kokkuvõtlikult on valla- ja linnavalitsuste ülesanne tagada, et nende eestkostel olevad lapsed saaksid vajalikke rehabilitatsiooniteenuseid.

¹ Vt ka õiguskantsleri 01.02.2012 soovitus nr 7-4/111598/1200555 Sotsiaalkindlustusametile. Kättesaadav: http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/õiguskantsleri_sovitus_riigi_rahastatav_rehabilitatsiooniteenus.pdf

² Sotsiaalministri 28.02.2005 määruse nr 35 „Rehabilitatsiooniteenuse taotluse vorm ja nõutavate dokumentide loetelu, rehabilitatsiooniteenusele suunamiskirja vorm ning rehabilitatsiooniteenuse kulude hüvitamise arve vorm ning arve alusel kulude hüvitamise kord ja tingimused“ lisa 2.

Rehabilitatsiooniteenuste taotlemisel ja nende kättesaamise korraldamisel on loomulikult oluline kaasata lapse tegelik hooldaja, kes teab kõige vahetumalt ja eelneva kogemuse põhjal, millised on lapse puudest tingitud vajadused.

Kui lapsel jäävad vajalikud rehabilitatsiooniteenused saamata, võib see pärssida lapse igakülgset arengut. Ilma vajalike rehabilitatsiooniteenusteta, ei ole saavutatav asendushoolduse ja rehabilitatsiooni eesmärk soodustada lapse iseseisvat toimetulekut ja sotsiaalset integratsiooni.

Juhataja sõnul on asenduskodu taotlenud rehabilitatsiooniteenuseid eelkõige neilt teenuse osutajatelt, kes asuvad asenduskodule lähemal. Samas koos asenduskodu juhatajaga Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt teenuse osutajate ja järjekordade andmeid vaadates, selgus, et võimalusi vajalikke teenuseid saada asenduskodu asukohajärgses maakonnas oleks olnud ka enne 2013. aasta algust.³

Antud juhul on rehabilitatsiooniteenuste saamiseks teenuseosutajate poole pöördunud asenduskodu. Ent ka selles faasis on oluline, et kohalik omavalitsus võtaks vastutuse selle eest, et tema eestkostel olev laps saaks kätte talle vajalikud rehabilitatsiooniteenused.

Õiguskantsler on seisukohal, et rehabilitatsiooniteenus peab olema kättesaadav mõistlikus kauguses inimese elukohast.⁴ Kui lapse eestkostjaks olev valla- või linnavalitsus ja asenduskodu leiavad, et rehabilitatsiooniteenus ei ole neil tingimustel lapsele kättesaadav, on asjakohane pöörduda Sotsiaalkindlustusameti poole, kes vastutab SHS § 11³ lg 1 järgi riigi rahastatava rehabilitatsiooniteenuse kättesaadavuse eest.

Antud juhul on üks rehabilitatsiooniteenuse vajajatest kaheaastane, kes ei ole talle vajalikke teenuseid poole aasta jooksul kätte saanud. Arvestades väikelapse arengu kiirust ja selles eas saavutatu olulisust kogu ülejäänud eluks, on eriti pakiline panustada sellesse, et laps saaks kätte talle vajalikud rehabilitatsiooniteenused mõistliku aja jooksul.

Eeltoodust tulenevalt soovitab õiguskantsler Kohtla-Järve linnapeal ja Rakke vallavanemal koostöös MTÜ-ga Maria ja lapsed seista selle eest, et kõigile linna või valla eestkostel olevatele puudega ja rehabilitatsiooniteenust vajavatele lastele oleks teenus ettenähtud mahus kättesaadav.

(4.2) Lapse õigus huvitegevusele

Asenduskodu juhataja selgituste järgi osaleb 10-st asenduskoduteenusel olevast kooliealisest lapsest viis regulaarselt huvitegevuses.

LÕK art 31 sätestab lapse õiguse vabale ajale, mida ta saab kasutada muuhulgas huvitegevuseks. Lisaks mängule ja üldharidusele on lapsel õigus oma võimete arendamisele muudes valdkondades, mida õppekavades ei leidu või millega kooliväliselt süvendatumalt saab tegeleda. Huvitegevus, erinevalt mängust, toimub täiskasvanute juhendamisel ja organiseeritult. Siia alla liigituvad spordi, erinevate kunstivormide, teaduse ja tehnoloogia

³ Sotsiaalkindlustusamet. Rehabilitatsiooniteenuse osutajate nimekiri. Kättesaadav: www.ensib.ee/rehabilitatsiooniteenuse-osutajate-nimekiri-2/.

⁴ Vt allmärkust 1.

jms-ga seotud tegevused.⁵ Huvitegevusele lisaks on olulised ka muud vaba aja veetmise võimalused, mis lapse silmaringi avardaksid ning aitaksid tal aega positiivselt sisustada.

Huvitegevus ja mõtestatud vaba aja veetmine võimaldab lastel oma energiat positiivsel ja arendaval moel välja elada ning aitab aktsepteerimatust käitumisest hoiduda. Lisaks toetab huvitegevus lapse ühiskondlikku integratsiooni ja mitmekesistab tema kontakte välismaailmaga.⁶ Lapse huvialadega tegelemise soodustamisel ja korraldamisel on oluline lähtuda lapse individuaalsetest huvidest ja võimetest.

Lapse arendamine on SHS § 15⁸ lg 5 punktist 4 tulenevalt asenduskoduteenuse osutaja üks neljast põhikohustusest, mis hõlmab muuhulgas arenguvõimaluste tagamist ja huvialadega tegelemise soodustamist ja korraldamist.⁷ Asenduskodulastele peavad võimalused huvitegevuseks olema tagatud nii asutuse siseselt kui väljaspool asutust.⁸

Huvitegevus on üks lapse põhivajadustest, mis on välja toodud ka elatusmiinimumi hindamise ja lapse ülalpidamiskulude arvutamise meetodikas, mis on aluseks lapse ülalpidamiseks vajaliku elatissumma suuruse arvutamisel⁹, ning Sotsiaalministeeriumi tellitud asenduskoduteenuse hinnamudelil, mis loetleb peamised teenuse hinnas sisalduvad kulukomponendid.

Huvitegevuses osalemise üle tuleb otsustada iga lapse, sh erivajadusega lapse, individuaalsetest huvidest ja võimetest lähtuvalt.

Eeltoodust tulenevalt soovib õiguskantsler MTÜ Maria ja lapsed asenduskodu juhatajal panustada senisest enam laste motiveerimisse huvitegevuses osaleda ning iga lapse huvidele ja võimetele vastava huvitegevuse võimaldamisesse.

(4.3) Lapse ja vanema suhtlusõigus

Asenduskodu juhataja 02.01.2012 käskkirjaga nr 2012/1 kinnitatud „MTÜ Maria ja lapsed asenduskodu laste külastamise eeskirjad“ sätestab laste külastusajad (E-R 17-19 ja L-P 13-18).

Juhataja sõnul on külastusaegade eesmärk suunata külastajate tähelepanu laste lõunauinaku ajale ja õhtusele ajale, mil külastused ei ole soovitatavad. Kui külastajad liiguvad ühistranspordiga, võimaldab asenduskodu neile külastusaja vastavalt bussi aegadele.

⁵ R. Hodgkin ja P. Newell. Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child. – UNICEF, 2007. Lk 472-473.

⁶ Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee 16.05.2005 soovitus liikmesriikidele Rec(2005)5 hoolekandeasutuses kasvavate laste õiguste kohta selgitava raporti p 17.

⁷ Sotsiaalministri 16.10.2007 määruse nr 66 „Kohaliku omavalitsuse poolt kogutavate ja säilitatavate asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumentide loetelu, asenduskoduteenuse osutajale üle antavate asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumentide loetelu ning asenduskoduteenuse osutaja kohustuste täpsema sisu kehtestamine“ § 3 p 2.

⁸ ÜRO Peaassamblee 24.10.2010 resolutsiooni A/RES/64/142 „Suunised laste asendushoolduse kohta“ p 86;

Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee 16.05.2005 soovitus liikmesriikidele Rec(2005)5 selgitava raporti p 17.

⁹ E.-M. Tiit. Elatusmiinimumi ja vaesuspiiride hindamise meetodika ning sotsiaalsete indikaatorite leidmisel kasutatavate tarbimiskaalude kaasajastamine. – Sotsiaalministeerium, 2006, lk 27-28. Kättesaadav:

www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/V21jaanded/Toimetised/2006/8.2.pdf

E.-M. Tiit. Lapse ülalpidamiskulude arvutamise meetodika. – Sotsiaalministeerium, 2004. Kättesaadav:

www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/Sotsiaalvaldkond/kogumik/Lapse_kulud_1_.pdf

Täiendavalt selgitas juhataja, et laste külastamine tuleb külastajatel eelnevalt asenduskodu juhatajaga kooskõlastada. See on oluline, sest siis ei teki olukorda, kus külastaja tuleb asenduskodusse ajal, mil lapsed on näiteks väljasõidul. Kokkulepe ei ole kirjalik, seda saab teha nii telefoni kui e-posti teel. Asenduskodus on lapsi, kes suhtlevad oma lähedastega interneti või telefoni teel ja lepivad tihti ise oma külastajaga külastusaja kokku ning annavad info asenduskodu töötajale edasi. See arutatakse lapsega läbi ning laps saab ka ise külastajale öelda, kas päev on sobilik.

Asenduskodu juhataja sõnul ei ole laste vanematel ja lähedastel keelatud lastega suhelda.

(4.3.1) Vanematega suhete säilitamisel on oluline roll lapse arengus, identiteedi kujunemisel ning võib kaasa aidata lapse tagasipöördumisele perre kui lapse loomulikku kasvukeskkonda.

Lapse ja vanema suhtlusõiguse peamine eesmärk on tagada LÕK art 7 punktis 1 sätestatud lapse õigus tunda oma vanemaid. Konventsiooni art 9 p 3 rõhutab täiendavalt, et vanemast lahutatud lapsel on õigus säilitada vanemaga regulaarsed isiklikud suhted ja otsene kontakt, kui see ei ole vastuolus lapse huvidega. Samuti on suhtlusõigus osa vanemale kuuluvast põhiseaduse §-s 27 sätestatud vanemaõigusest.¹⁰ Samuti on lapse õigus säilitada oma perekondlikud suhted ning vanema ja lapse õigus omavahelisele suhtlusele osa PS §-s 26 sätestatud õigusest perekonnaelu puutumatusel.¹¹

Lapse ja vanema suhtlusõigus on reguleeritud perekonnaseaduse (PKS) 10. ptk 6. jaos. Vastavalt PKS § 143 lõikele 1 on lapsel õigus isiklikult suhelda mõlema vanemaga ning mõlemal vanemal on kohustus ja õigus isiklikult suhelda lapsega. Suhtlusõigus ei olene sellest, kas vanemal on hooldusõigus või mitte.¹² Suhtlusõigust saab piirata või selle teostamist lõpetada üksnes kohus, kui see on lapse huvides (PKS § 143 lg 3). Muuhulgas võib kohus määrata, et laps suhtleb vanemaga kolmanda isiku juuresolekul. Kui kolmas isik on valla- või linnavalitsus, määrab valla- või linnavalitsus seda ülesannet täitma pädeva füüsilise isiku.

Seega ei ole asenduskodu pädev seadma lapse ja vanema suhtlemisele pika-ajalisi või tähtajatuid piiranguid, kui nõnda ei ole otsustanud kohus. Kui asenduskodu leiab, et pikemas perspektiivis kahjustab kontakt vanemaga lapse huve, peavad nad sellest teada andma kohtule, kes on pädev otsustama suhtlusõiguse piiramise üle.

(4.3.2) Lisaks lapse ja vanema suhtlusõiguse austamisele on asenduskodu kohustatud toetama lapse kontakte ka teiste lapsele oluliste inimestega.

Tulenevalt SHS §-st 15¹ ja §-st 15⁸ lg 5 punktist 1 ning sotsiaalministri 16.10.2007 määruse nr 66 „Kohaliku omavalitsuse poolt kogutavate ja säilitatavate asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumentide loetelu, asenduskoduteenuse osutajale üle antavate asenduskoduteenusel viibiva lapse dokumentide loetelu ning asenduskoduteenuse osutaja kohustuste täpsema sisu kehtestamine“ § 3 punktist 2 peab asenduskoduteenuse osutaja lapse arenguks soodsa elukeskkonna tagamiseks mh abistama last sotsiaalse võrgustiku loomisel, säilitamisel ja suhete arendamisel.

¹⁰ Perekonnaseaduse eelnõu SE 55 I seletuskiri, lk 35. Kättesaadav Riigikogu kodulehel: www.riigikogu.ee.

¹¹ U. Lõhmus. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Kommentaarid §-le 26. Komm 13.6 – 13.

¹² Vt allmärkust 10.

ÜRO suunised laste asendushoolduse kohta (p 81) toovad samuti välja asenduskodu kohustuse nii tagada kui ka samas hõlbustada seda, et asenduskodusse paigutatud lapsel oleks võimalik hoida kontakti oma pere ja teiste lähedaste inimeste, nagu sõprade, naabrite ja endiste hooldajatega. Euroopa Nõukogu soovitusel alusel hoolekandeesutuses kasvavate laste õiguste kohta on lastel õigus suhelda regulaarselt oma perekonnaga ja teiste asjassepuutuvate isikutega, kusjuures seda õigust võib piirata või välistada ainult lapse huvidest lähtuvalt.

Seega ei tule asenduskodul mitte ainult pakkuda lastele võimalust oma pere ja teiste talle oluliste inimestega suhelda, vaid sellist suhtlemist ka igal moel hõlbustada.

Samas on asenduskoduteenuse osutaja vastavalt SHS § 15⁸ lg 5 punktile 1 kohustatud tagama iga asenduskodus elava lapse turvalisuse.¹³ Seega võib teatud situatsioonides olla õigustatud asenduskodu kaalutusotsus lapse ja vanema (või mõne teise lähedase) kohtumist mitte lubada, kui see seaks asenduskodus olevad lapsed (või töötajad) ohtu. Näiteks on kohtumise või telefonivestluse keelamine põhjendatud neil kordadel, kui vanem või muu lähedane on alkoholi- või narkojoobes, käitub vägivaldselt vms. Ent sellised juhud peaks asenduskodu fikseerima ning neist teada andma kohalikule omavalitsusele. Samuti peaks asenduskodu eestkostet teostava kohaliku omavalitsuse vahendusel või otse kohtule teada andma, kui ta leiab, et pikemas perspektiivis kahjustab kontakt vanemaga või mõne muu isikuga lapse huve (nt kohtumised mõjuvad negatiivselt lapse psüühikale).

Eeltoodud põhimõtetega on oluline arvestada ka laste külastamise eeskirjade kehtestamisel. Kui korras on kehtestatud konkreetsed külastusajad, siis on oluline sätestada, et need on ennekõike soovituslikud ning võimalikud on erandid.

Külastusaegade soovituslikkuse ja erandite sätestamata jätmine külastamise eeskirjades võib lapse vanematele ja teistele lähedastele jätta mulje, et teistel aegadel lapse külastamine on välistatud. Kui laps on paigutatud asenduskodusse vanema elukohast kaugemal või vanem töötab külastamise eeskirjades kehtestatud nädalapäevadel ja kellaaegadel, siis ei tarvitse tal neil tingimustel olla võimalik lapsega vahetult suhelda.

Juhataja kirjeldatud tegelik praktika, kuidas toimub külastamise kokkuleppimine ja külastaja võimaluste arvestamine külastusaja kokkuleppimisel, on igati mõistlik. Samuti on arusaadavad asenduskodu seatud korralduslikud reeglid lapse ja lähedaste suhtlemise osas, mis lähtuvad lapse vajadustest (nt igapäevasest rutiinist). Lapsel on õigus puhata, mistõttu ei pea vahetult või telefoni teel suhtlemist võimaldama öösel või väikelapse lõunauinaku ajal. Samuti on lapsel õigus haridusele ja koolikohustus, mistõttu ei ole asjakohased lapse ja vanema või lähedase kohtumised kooli ajal.

Samad põhimõtted võiksid seega kajastuda ka külastamise eeskirjades, sh kelle vahendusel ja milliste sidevahendite kaudu saavad last külastada soovivad isikud lapse külastamist kokku leppida.

Kokkuvõttes, ei ole asenduskodus kehtestatud laste külastamise eeskirjad ses osas, mis välistavad sätestatud kellaaegadest erineval ajal lapse külastamise, kooskõlas PS §-ga 26, LÕK art 9 punktiga 3 ja PKS § 143 lõikega 1 ning § 15¹ ja § 15⁸ lg 5 p 1 mõttega.

¹³ Vt ka sotsiaalministri 16.10.2007 määruse nr 66 § 3 p 3.

Eeltoodust tulenevalt teeb õiguskantsler MTÜ Maria ja lapsed asenduskodu juhatajale ettepaneku muuta 02.01.2012 kinnitatud laste külastamise eeskirju lähtuvalt kehtivast seadusest lapse ja vanema suhtlusõiguse tagamisel. Selleks soovitab õiguskantsler lisada külastamise korda sätteid, mis reguleerivad lapse külastamist väljaspool soovitatavaid kellaegu.

(5) Kontrollkäigu tulemusel teeb õiguskantsler ettepanekud ja soovitused MTÜ Maria ja lapsed asenduskodu juhatajale, Kohtla-Järve linnapeale ja Rakke vallavanemale, ning saadab kokkuvõtte teadmiseks Ida-Viru maavanemale. Ettepanekute ja soovituste täitmise osas teostab õiguskantsler järelkontrolli 6 kuu möödudes alates vastavate ettepanekute ja soovituste tegemisest.